

MALMÖ KOMMUN
Malmö stad
205 80 Malmö

2012-12-15
1 (20)
Dnr- SI 2023:5508

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Skolan på Ön i
Malmö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Skolan på Ön* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Skolan på Ön* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver försäkra sig om att alla lärarna tillämpar överenskomna arbetssätt så att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna bör, under rektors ledning, fortsätta utveckla arbetet med att skapa en varierad undervisning.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och omdömen samt följa upp att lärarna använder olika metoder i detta arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **10 juni 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr: 2023:5508) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Skolan på Ön* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat samt att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Vidare visar granskningen att rektorn regelbundet följer upp undervisningens genomförande samt lärarnas förutsättningar och sätter detta i relation till kunskapsresultaten i sin analys. Rektorns analysarbete leder till att utvecklingsåtgärder sätts in och att resurser fördelas utifrån behov. Granskningen visar vidare att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Granskningen visar även att rektorn i vissa avseenden leder och organiserar det pedagogiska arbetet genom att skapa förutsättningar för lärarna att samverka, men rektorn följer inte upp att skolans förhållningssätt och arbetssätt följs av all personal och att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat samt att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Av intervju med rektorn, personal från elevhälsan, lärare samt av inskickad dokumentation framgår att såväl kunskapsresultaten som värdegrundsuppdraget på skolenheten följs upp genom exempelvis elevhälsomöten (EHM) två gånger per termin, veckovisa arbetslagsmöten och i elevhälsoteamet (EHT), enskilda samtal med lärare, elevhälsoenkäter och trygghetsenkäter samt genom elevsamtal. Skolan leds operativt av en biträdande rektor, som via möten varje vecka informerar rektorn om arbetet och resultaten på skolan. Rektorn berättar att skolan generellt har goda kunskapsresultat, och att analysen visat att av de elever som inte uppnår målen i samtliga ämnen läser en stor andel elever svenska som andraspråk. Gällande uppföljning av värdegrundsuppdraget berättar rektorn och representant för elevhälsan att lärare kontinuerligt utvärderar skolans gemensamma värdegrundsarbete skriftligt och att lärarnas utvärderingar från de olika klasserna följs upp vid EHT. Värdegrundsarbetet som integreras i undervisningen har nyligen utvecklats i skolans likabehandlingsgrupp, *sams*, och

gruppen har tagit fram ett material som varje klass arbetar anpassat med utifrån ålder och elevgrupp. Utöver det gemensamma arbetet i alla klasser arbetar representanter från elevhälsan med de äldre eleverna med Stopp min kropp, vilket utvärderas både av elever och av lärare efter avslutad insats.

Vidare visar granskningen att rektorn regelbundet följer upp undervisningens genomförande samt lärarnas förutsättningar och sätter detta i relation till kunskapsresultaten i sin analys. Av intervju med rektorn och lärare framgår att biträdande rektorn inför medarbetarsamtal genomför planerade lektionsobservationer där lärarna vet vilka områden rektorn kommer att fokusera på under observationen. Efter genomförda lektionsobservationer har biträdande rektor ett samtal med läraren om det hen sett. Lärarnas undervisning och deras förutsättningar följs även upp på medarbetarsamtalet. Rektorn berättar att hen även genomför kortare regelbundna besök i klasserna. För att följa utvecklingen av undervisningen är biträdande rektor med på de kollegiala träffarna som leds av försteläraren samt på lärarnas arbetslagsmöte. Vidare berättar rektorn att lärarnas förutsättningar följs upp på medarbetarsamtal och APT. Rektorn har i sin analys av kunskapsresultaten identifierat att lärarna har förutsättningar att bedriva god undervisning, vilket enligt rektorn syns i elevernas utveckling och de goda resultaten över tid. Exempelvis har skolan både resurslärare och förstelärare anställda som kan göra en del uppdrag som annars hamnat på lärarna. Rektorn säger även att mötesstrukturen bidrar till goda möjligheter för lärarna att träffas i olika forum.

Granskningen visar vidare att rektorns analysarbete leder till att utvecklingsåtgärder sätts in och att resurser fördelas utifrån behov. Rektorn berättar att skolans goda kunskaps- och trygghetsresultat lett till att rektorn och personalen fördjupat analysen ytterligare och tagit fram det övergripande åtagandet *"Hälsa för lärande – lärande för hälsa"*. Åtagandet är uppdelat i fyra olika aktiviteter som alla syftar till att arbeta med sambandet mellan hälsa och goda studieresultat. Exempelvis ingår två aktiviteter som behandlas genom kollegialt lärande; Läslýftet och Språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt. Arbetet leds av skolans förstelärare och genomförs med anledning av att skolans elever som läser svenska som andraspråk i större utsträckning än de som läser svenska inte klarar målen i alla ämnena. Båda dessa aktiviteter ska genom ökad kompetens hos lärarna, ge eleverna högre språklig medvetenhet och strategier att utveckla sitt språk och därmed lättare kunna ta till sig övrig kunskap. En annan av aktiviteterna syftar till att knyta elevhälsan närmare arbetslaget för att koppla det hälsofrämjande arbetet tydligare till undervisningen. Rektorn har tydliggjort i skolans möteskalendarium när personalen från EHT deltar på arbetslagsmötena, vilket enligt rektorn skapar förutsättningar för utbyte mellan professionerna. Vidare framkommer

via intervju med rektorn och i inskickat material att klasserna bemannas med en lärare och en lärare i fritidshemmet som grundbemanning. Utifrån enskilda elevers behov och behov i klasser fördelas övriga resurser så att eleverna ges förutsättningar att utvecklas. Exempelvis arbetar resurslärare och speciallärare enskilt med elever och i mindre grupp samt att det finns elevassistenter i några av klasserna. Resurserna utvärderas kontinuerligt och omfördelas vid behov.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Av intervjuerna med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att rektorn inte leder ett arbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Visserligen framkommer det i intervjun med rektorn att könsperspektivet finns med dels i resultatanalysen kring omdömena och dels i vissa diskussioner kring det sociala klimatet, men samtidigt är ingen bred analys av jämställdheten på skolan gjord. I kunskapsresultaten finns det ingen skillnad över tid mellan pojkar och flickor, men rektorn berättar att det är fler pojkar än flickor som omnämns i kränkingsanmälningar vilket lett till diskussioner om vad som kan göras för att detta ska minska. I intervjun med lärarna framkommer att någon lärare tänker på att det är viktigt att både pojkar och flickor känner att de lyckas i skolarbetet, men lärarna gör inga analyser av sin egen undervisning och om den gynnar eller missgynnar något kön.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn i vissa avseenden leder och organiserar det pedagogiska arbetet genom att skapa förutsättningar för lärarna att samverka, men rektorn följer inte upp att skolans förhållningssätt och arbetssätt följs av all personal och att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. I intervjuer med rektorn, elevhälsan, lärarna samt i inskickat material framkommer det att rektorn skapat en mötesstruktur som innehåller två olika återkommande mötesforum varje vecka. På den ena mötestiden träffas klasslärarna, mötet leds av skolans förstelärare och personal från EHT deltar vid behov. Dessa möten syftar till både kollegialt lärande genom arbete med skolans åtagande samt operativa frågor. Det andra mötesforumet har ett rullande schema och används till EHM, möte med likabehandlingsgruppen samt är avsett att vara en möjlighet för lärarna att samverka. Av intervjuerna framgår att det inte finns någon tydlig dagordning eller uttalat syfte med de möten där lärarna ges tillfälle att samverka. Rektorn berättar att tiden ska användas till bland annat samplanering och sambedömning, även om formen inte är fastställd och lärarna har stort friutrymme att bestämma vad de ska göra på mötestiden. Utöver dessa veckovisa

möten planerar rektorn in studiedagar under året som möjliggör kollegialt arbete kring skolans åtagandeplan. Vidare framgår av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna att det finns vissa gemensamma arbetssätt och rutiner som är kända av personalen, men att dessa inte alltid tillämpas. Av samtliga intervjuer med personal framgår att skolans olika policydokument är kända av personalen och att dessa går igenom vid läsårsstart. Exempelvis har skolans kurator en genomgång av rutinen kring anmälan av kränkande behandling varje år och hen har även skapat en lathund för hur lärarna stegvis genomför och utreder en anmälan. Gällande rutinen kring elevers frånvaro signalerar rektorn till klasslärarna när en elev har frånvaro över en viss procent och då arbetar lärarna efter kommunens riktlinjer. För nya medarbetare underlättas introduktionen till skolans arbets- och förhållningssätt av att de tilldelas en mentor samt att kollegiet tar ett stort gemensamt ansvar för de nyanställda. Det framgår dock av intervju med rektorn att skolans överenskomna arbetssätt gällande undervisningen inte fullt ut tillämpas av alla lärare, vilket rektorn sett vid bland annat lektionsbesök. Detta gör att det varierar i vilken utsträckning skolans åtagande ger avtryck i undervisningen. Visserligen deltar rektorn på de flesta kollegiala mötena och det framgår att biträdande rektorn, tillsammans med skolans förstelärare, gjort lektionsobservationer i syfte att se om det kollegiala lärandet kring åtagandet syns i undervisningen, men rektorn berättar att olika lärare kommit olika långt med att tillämpa och ta till sig de nya arbetsmetoderna som tas upp i det kollegiala lärandet. Rektorn säger att hen skulle kunna vara tydligare med sina förväntningar på olika lärare gällande vad som ska tillämpas i klassrummen, så att eleverna får den undervisning som kollegiet kommit överens om.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver försäkra sig om att alla lärarna tillämpar överenskomna arbetssätt så att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för lärarna att samverka, men att rektorn inte ser till att de överenskomna arbetssätten tillämpas av alla lärare och att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Enligt 2 kap. 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. I läroplanen står det att rektorn har ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina

uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att hitta metoder för att följa upp och försäkra sig om att de överenskomna arbetssätten tillämpas och att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Rektorn kan genom olika metoder försäkra sig om att alla lärare provar och utvärderar de nya arbetssätt som tas upp inom ramen för det kollegiala lärandet. Exempelvis kan rektorn använda sig av auskultationer, täta lektionsobservationer med fokus på nya arbetssätt samt skriftliga utvärderingar från lärarna om hur det gått vid införandet av nya arbetssätt.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att lärarna använder olika sätt för att stärka elevernas självförtroende och motivation samt att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till elevgrupperna. Vidare ges eleverna i några sammanhang möjlighet till reflektion utan givet svar och reflektion över sitt eget lärande, men undervisningen innehåller endast i vissa avseenden metoder som involverar eleverna i att planera och utvärdera undervisningen. Granskningen visar också att lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd och att undervisningen ofta är strukturerad med ett sammanhang mellan de olika arbetsuppgifterna på lektionen, även om syftet med undervisningen inte alltid görs tydligt för eleverna. Slutligen visar granskningen att undervisningen inte är varierad.

¹ Förordningen (SKOLF 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmen (Lgr 22), 2.2 Kunskaper.

Stimulans och utmaning utifrån elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar att lärarna använder olika sätt för att stärka elevernas självförtroende och motivation. I samtliga intervjuer framkommer att lärarna genom att ha goda relationer till sina elever stöttar dem i skolarbetet och försöker motivera och uppmuntra dem att nå så långt som möjligt. Elever, lärare och rektorn berättar att lärarna arbetar för att klassrumsklimatet ska vara tillåtande och tryggt, så att eleverna känner sig trygga att prova sig fram och därigenom kunna utmana sig själva. Eleverna berättar att lärarna är stöttande och ofta ger positiva kommentarer, både på det eleverna gör och deras prestationer, vilket även observerades av Skolinspektionen. För att få ett tryggt klimat i klassrummet där eleverna vågar göra fel arbetar lärarna med att utveckla elevernas svar gemensamt i klassen. Lärarna använder sina egna misstag och felsägningar till att visa eleverna att när någon svarar fel kan detta vändas till ett lärande genom att man hjälps åt att finna rätt lösning och svar. Vidare berättar lärarna att de genom att uttrycka sin positiva inställning till elevernas förmågor visar att de tror på dem och deras förmåga att klara av olika uppgifter. Lärarna är även noga när de parar ihop elever för att de gemensamt ska klara av svåra och utmanande uppgifter, innan eleverna får svårare uppgifter att lösa enskilt.

Vidare visar granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till elevgrupperna. Av intervjuerna med lärarna och rektorn samt inskickat material framgår att alla klasser är bemannade med en behörig lärare och en behörig lärare i fritidshemmet, vilket möjliggör för anpassningar i form av gruppindelningar och arbetssätt samt fördelning av eleverna i olika rum. Lärarna beskriver att de redan i planeringsskedet tänker ut och planerar ett flertal olika uppgifter, både teoretiska och praktiska, inom samma område för att möta elevernas olika nivåer. Både lärare och elever berättar att de i några ämnen använder läromedel som har uppgifter på olika nivåer. Lärarna använder även en del praktiskt material som kan tydliggöra och underlätta vissa moment för elever. Vidare framgår det att skolans förstelärare och speciallärare arbetar med elever i behov av stöd utanför klassen när detta anses mest gynnsamt för elevers utveckling, vilket bidrar till att undervisningen kan anpassas för de båda grupperna. Visserligen uttrycker någon lärare att det kan vara svårt att utmana de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och att hinna ge dem handledning i de svårare uppgifterna, men samtidigt ger lärarna exempel på hur de gör för att utmana dessa elever. Exempelvis har specialläraren undervisat även de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och lärarna har gemensamt skapat uppgifter till de elever som behöver extra utmaningar.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna i några sammanhang ges möjlighet till reflektion utan givet svar och reflektion över sitt eget lärande. I samtliga intervjuer framkommer att eleverna inom vissa ämnen ges möjlighet att diskutera frågor utan givna svar och att det då ges möjligheter till reflektion. Exempelvis beskriver eleverna att de får öppna frågor inom problemlösningen i matematik, som de diskuterar tillsammans i klassen. Lärarna berättar dock att arbetsmetoden inte används i stor utsträckning. Rektorn beskriver att lärarna inom arbetet med *Läslýftet* diskuterar hur man kan arbeta med öppna frågor, men att det inte visar sig i all undervisning än. Vidare berättar lärarna att de genom att presentera olika arbetssätt och metoder för att lösa uppgifter ger eleverna möjligheter att pröva olika strategier för att utveckla sitt eget lärande genom att reflektera över vad som passar dem bäst. Både elever och lärare berättar att de på utvecklingssamtalen pratar om hur eleverna lär sig och vad som kan behöva förändras för att eleverna ska utvecklas ännu mer.

Granskningen visar vidare att undervisningen endast i vissa avseenden innehåller metoder som involverar eleverna i att planera och utvärdera undervisningen. Av intervjuerna med lärarna, elevhälsan och rektorn framgår att lärarna till stor del följer läromedlens och skolans tematiska arbetsupplägg och då inte efterfrågar elevernas tankar om innehåll och arbetssätt i planeringen inför ett arbetsområde. I intervjuerna med eleverna och lärarna framkommer att eleverna endast är delaktiga i val av exempelvis vilket spel de vill spela efter att de arbetat i läroboken och att eleverna ibland har möjlighet att välja redovisningsform. Av intervjuerna med lärarna och eleverna framgår att eleverna ibland, genom att visa tumme upp, åt sidan eller nedåt får ge återkoppling till läraren om ett visst moment eller en uppgift, men att detta inte görs med någon regelbundenhet. Det framgår även att någon lärare tar in elevernas synpunkter om exempelvis nivån på läsläxan för att veta hur nästa läxa ska planeras.

Aktivt lärarstöd, struktur och variation

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd. I samtliga intervjuer framkommer att eleverna får stöd av lärarna, både när de påkallar hjälp och när lärarna ser att eleverna inte kommer vidare i sitt arbete. Exempelvis beskriver både lärare och elever att eleverna får ledtrådar för att komma vidare och att de får positiv förstärkning för att kunna lösa sina arbetsuppgifter. Lärarna beskriver att de efter gemensam start av lektionen går till de elever som de vet behöver en individuell genomgång samt att några elever har individuella "att-göra-listor" för att bibehålla engagemanget och motiveras att fortsätta arbeta.

Granskningen visar vidare att undervisningen ofta är strukturerad med ett sammanhang mellan de olika arbetsuppgifterna på lektionen, även om syftet med undervisningen inte alltid görs tydligt för eleverna. I intervju med rektorn, elevhälsa och lärarna framkommer att arbetsgången under lektionerna oftast har ett sammanhang mellan de olika arbetsuppgifterna genom att de bygger vidare på samma tema och ibland även är av fördjupande slag. Rektorn har tillsammans med personalen bestämt att lärarna ska arbeta med strukturen på lektionerna och att tydliggöra syftet med undervisningen så att eleverna får en förståelse för sitt lärande, men lärarna har kommit olika långt i arbetet. Visserligen framkommer det i intervjun med lärarna att någon av dem försöker knyta an arbetsmomentets syfte till elevernas vardag samt att lärarna gör vissa enstaka kopplingar till läroplanen för att sätta elevernas lärande i relation till uppgifterna, men detta görs inte regelbundet eller av alla lärare. Eleverna beskriver att lärarna i början av lektionerna berättar vad de ska göra på lektionerna och att arbetsgången oftast även är uppskriven på tavlan, men det framkommer att eleverna inte alltid vet varför de gör de olika uppgifterna.

Slutligen visar granskningen visar att undervisningen inte är varierad. Av intervju med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att lärarna i flertalet teoretiska ämnen i stor utsträckning utgår från läromedlen och dess uppgifter, vilket gör att variationen i arbetsformer begränsas i vissa ämnen. Lärarna beskriver att de oftast startar lektionen gemensamt i helklass, exempelvis med genomgång, och att eleverna därefter får arbeta med en uppgift enskilt eller i par. Eleverna däremot beskriver att de sällan får lösa uppgifter i helklass, utan att det är mycket eget arbete efter lärarens genomgång. Visserligen framkommer det att någon lärare använder sig av praktiska inslag och blandar analogt och digitalt arbete i de olika ämnena, men undervisningen ser relativt lika ut över tid för eleverna och arbetssätten är oftast av förmedlande karaktär och består i mindre utsträckning av reflekterande uppgifter. Några av lärarna beskriver att de genom sin långa erfarenhet vet vad som fungerar och därför arbetar med samma upplägg. Av intervjun med rektorn framgår att lärarnas läromedelsstyrda och traditionella undervisning ligger till grund för att en av läsårets aktiviteter inom åtagandet är språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt som ska inspirera till mer kreativa och laborativa arbetssätt och därmed göra undervisningen mer varierad.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna bör, under rektors ledning, fortsätta utveckla arbetet med att skapa en varierad undervisning.

Granskningen visar att undervisningen inte är varierad varken till arbetssätt eller till arbetsformer. Detta kan leda till att eleverna inte upplever undervisningen som tillfredställande och i förlängningen att motivationen kan minska hos eleverna.

I 1 kap. 4 § skollagen anges att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt. Vidare står det att lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna med stöd av rektorn utvecklar arbetet med undervisningen så att lektionerna blir mer varierade både till arbetssätt och till arbetsform. I praktiken behöver rektorn därför avsätta tid på möten som rektorn styr där lärarna kan arbeta med och diskutera hur upplägg och innehåll på lektioner kan gynna elevernas lärande. Arbetet kan innefatta att lärare tar del av varandras arbetssätt och arbetsformer för att få inspiration av varandra gällande upplägg av lektioner, men även få idéer till variation inom arbetsområden. Exempelvis kan lärarna lyfta exempel gällande hur de varierar enskilt arbete med pararbete, mindre grupper och helklassundervisning samt hur de blandar analoga och digitala arbetssätt. Rektorn behöver även följa upp hur arbetet utvecklar variationen i undervisningen genom exempelvis regelbundna diskussioner med lärarna, auskultationer samt elevhearings.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

² Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmen (Lgr 22), 2.2 Kunskaper.

Den sammanfattande motiveringen till bedömning är följande: Granskningen visar att det finns ett välfungerande och samlat arbete med att skapa studiero som innefattar gemensamma strategier och där eleverna är delaktiga. Vidare visar granskningen att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet som bygger på en analys av situationen på skolan och innefattar gemensamma förhållningssätt.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det finns ett välfungerande och samlat arbete med att skapa studiero som innefattar gemensamma strategier och där eleverna är delaktiga. Av samtliga intervjuer framgår att kuratorn har drivit ett arbete i likabehandlingsgruppen där man tagit fram ett material som klasserna arbetar åldersanpassat med. Inom detta arbete finns skolans övergripande förhållningssätt som klasserna utformar egna trivselregler efter. Dessa konkretiserade trivselregler ska gälla i klassrummet så att alla elever ska kunna arbeta ostört med sina skoluppgifter. Vidare framkommer att lärarna tillsammans med elevhälsan diskuterar studiero, både det främjande och förebyggande samt i aktuella fall åtgärdande arbetet, i respektive klass på elevhälsomötena. I intervju med lärarna och eleverna framkommer att eleverna, utöver att vara med i framtagande av klassens trivselregler, på klassrådet diskuterar vad som behöver förändras kring studieron. Vidare framkommer även att eleverna får reflektera över sin egen roll i förhållande till studieron inför och under utvecklingssamtalen. I intervju med lärare, elevhälsa och rektorn samt vid observationer framkommer att det råder god studiero på skolan. Vid behov vidtar lärarna ändamålsenliga åtgärder för att återskapa en lugn miljö. Av samtliga intervjuer och vid observationer framgår att lärarna använder sig av olika metoder, såsom att räkna ner från tio eller göra ett tysthetstecken med ena handen, för att påkalla elevernas uppmärksamhet och därigenom signalera till eleverna att de behöver sänka ljudnivån eller på annat sätt återfå en god studiero. Vid behov säger lärarna, på ett tydligt men vänligt sätt, till om någon elev stör eller på annat sätt behöver ändra sitt uppförande. Det finns även tillgång till olika hjälpmedel för eleverna såsom hörselkåpor, skärmar eller möjlighet att sätta sig avskilt om eleverna önskar en ännu lugnare miljö när de arbetar.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet som bygger på en analys av situationen på skolan och innefattar gemensamma förhållningssätt. I samtliga intervjuer samt i inskickat material framkommer att trygghetsarbetet bygger på en kartläggning och analys av elevernas uppfattning om trygghet. Eleverna får svara på enkäter om tryggheten, det genomförs

trygghetsvandringar i de olika skolmiljöerna och biträdande rektorn håller tillsammans med kuratorn elevsamtal kring elevernas uppfattning om trygghet. Punkten trygghet finns även med på elevrådets dagordning och lyfts alltid på elevrådsmötena. De olika underlagen sammanställs och analyseras för att skolan ska kunna sätta in träffsäkra åtgärder och för att kunna vidareutveckla det främjande och förebyggande arbetet kring trygghet. Exempelvis har den sammantagna analysen visat att fotbollsplanen inte varit en trygg plats för alla elever. Utifrån denna analys har skolans personal gjort ett schema över de olika klassernas tillgång till fotbollsplanen så att alla elever ska känna sig trygga där. Analysen har även visat att det upplevts som mindre tryggt i några utrymmen efter rast med anledning av att många elever ska ta sig samma väg. För att förebygga detta har personalen valt att placera sig på de platserna där det kan bli trångt och hjälpa eleverna att ge varandra utrymme. I samtliga intervjuer framkommer även att personalen sätter elevernas trygghet i relation till elevernas kunskapsutveckling och därför arbetar aktivt för att skapa och upprätthålla förtroendefulla relationer mellan vuxna och elever samt mellan eleverna. Ett led i detta arbete är att samtliga vuxna ska ha kännedom om alla elever samt arbeta för goda relationer mellan vuxna och barn och därigenom skapa ett tillåtande klimat i klassrummet. Utöver detta har skolsköterskan och kuratorn olika aktiviteter i klasserna utifrån ålder och behov vilka syftar till att ge ökad trygghet och trivsel. Ytterligare exempel på förebyggande arbete för att skapa trygghet är att det alltid finns flera rastvakter ute, att samma vuxna har rastaktiviteter på varje rast och att kuratorn skapat ett projekt med rastkompisar för att skapa en gemenskap mellan eleverna i de olika klasserna.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömning är följande: Granskningen visar att rektorn i vissa avseenden analyserar omdömen i syfte att finna avvikelser utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Granskningen visar även att rektorn till viss del ger lärarna

förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen, men att rektorn inte försäkrar sig om att alla lärare tar tillvara på möjligheterna och använder sig av olika metoder.

Diskussion och analys

Granskningen visar att rektorn i vissa avseenden analyserar omdömen i syfte att finna avvikelser utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Av intervju med rektorn framgår att hen använder resultaten från bedömningsstöden och de nationella ämnesproven samt omdöme i respektive ämne för att i viss mån göra en analys av eventuella avvikelser som kan kopplas till lärarnas bedömningar. Rektorn berättar att hen inte identifierat några avvikelser mellan nationella ämnesprov och omdömen, men säger samtidigt att hen inte har gjort en djupare analys kring om det finns något ämne eller någon lärare som använder någon av de tre bedömningsnivåerna i mindre eller större utsträckning. Rektorn säger dock att rent generellt håller sig lärarna mest i mittbedömningen "godtagbara kunskaper".

Kvalitetssäkring av bedömningar och omdömen

Granskningen visar att rektorn till viss del ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen, men att rektorn inte försäkrar sig om att alla lärare tar tillvara på möjligheterna och använder sig av olika metoder för likvärdiga bedömningar. Av samtliga intervjuer framgår att lärarna använder screeningmaterial inom svenska och matematik och Skolverkets obligatoriska bedömningsstöd, men att de övriga bedömningsstöden används i varierande utsträckning av lärarna i de olika årskurserna. De nationella proven rättas till största delen av undervisande klasslärare, även om skolans speciallärare och förstelärare är behjälpliga kring de elever som behöver anpassningar, både gällande elevernas genomförande av provet samt efterföljande rättning och bedömning av proven. Vidare framkommer i samtliga intervjuer att diskussioner kring bedömning, samrättning och sambedömning endast görs i de fall lärarna själva initierar att de vill ha stöd. Rektorn har visserligen skapat en mötesstruktur som ger lärarna förutsättningar att diskutera bedömningsfrågor samt använda tiden till samplanering och sambedömning, men arbetet styrs inte av rektorn. Av intervjuerna framgår även att alla lärare inte har möjlighet att delta på dessa möten vilket leder till att lärare i vissa ämnen sätter omdömen på egen hand utan diskussion eller avstämning med kollegor. På den avsatta mötestiden diskuteras det enligt lärarna ibland bedömning, men inte efter ett bestämt upplägg, och alla tillfällen används inte av kollegiet som ett forum för bedömningsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och omdömen samt följa upp att lärarna använder olika metoder i detta arbete.

Granskningen visar att lärarna i viss omfattning ges förutsättningar till att gemensamt arbeta med att kvalitetssäkra och skapa likvärdighet i sina bedömningar och omdömen, men att alla lärare inte har möjlighet att närvara på den avsatta tiden. Vidare framkommer att den av rektorn avsatta tiden för samverkan kring bedömning inte alltid tas till vara av alla lärare och att strukturerna och innehållet på mötena inte är styrt av rektorn.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildning inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. Det framgår även av läroplanen att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och att skolans resultat följs upp och utvärderas mot kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.³

Av Skolverkets allmänna råd framgår att betyg både används i syfte att följa elevens kunskapsutveckling och i utvärderingssyfte. För att sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper vid tiden för betygssättning behöver lärare ges förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.⁴ De rekommendationer som ges i Skolverkets allmänna råd kan, enligt Skolinspektionens bedömning, användas även i arbetet med omdömen.

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektorn att ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra och arbeta för likvärdighet kring bedömningar och omdömen samt att rektorn försäkrar sig om att lärarna faktiskt använder de förutsättningar de ges. Ett sätt att göra detta kan vara att rektorn ser till att alla lärare får gemensam tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid bedömningar, diskutera varierade bedömningssituationer och hur elevprestationer kan bedömas. Rektorn bör även aktivt följa upp lärarnas gemensamma arbete med att kvalitetssäkra bedömningar och omdömen genom att exempelvis delta i möten där lärare diskuterar bedömning och

³ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.7 Bedömning och betyg samt 2.8 Rektorns ansvar

⁴ Skolverket (2022). Betyg och prövning, Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning.

ge tydliga instruktioner vad som ska diskuteras gällande bedömning för att likvärdigheten ska stärkas. Vidare skulle också ett utbyte mellan olika skolor kunna ske där diskussioner och analyser kan bidra till att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskriterierna, vilket kan främja en likvärdig och rättvisande bedömning av elevernas kunskaper.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Anna Johansson
Beslutsfattare
Signerat av: Anna Johansson

X Maria Lundin

Maria Lundin
Föredragande
Signerat av: Maria Lundin

I handläggningen av ärendet har även utredare Elsa Widerberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 4 lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 8-9 november 2023. Besöket genomfördes av Maria Lundin, Elsa Widerberg och Therese Nilsson.

Skolan på Ön är en kommunal grundskola med elever i förskoleklass till år 3 med cirka 140 elever. På skolan arbetar en biträdande rektor och rektor för skolan är även rektor på en närliggande grundskola med elever från förskoleklass till årskurs 6.